

4

Кафедра української літератури

2024 p.

підготовки *бакалавра*

галузі знань 03 Гуманітарні науки

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації 035.01 Українська мова та література

додаткової предметної спеціальності 014.028 Середня освіта (Мова і літератури (польська))

Освітньо-професійна програма Філологія. Українська мова та література.
Середня освіта. Мова і літератури (польська)

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська історична проза» для здобувачів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література додаткової предметної спеціальності 014.028 Середня освіта (Мова і літератури (польська)), освітньо-професійна програма Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мова і літератури (польська).

Мова навчання – українська

«26» червня, 2024 року 14 с.

РОЗРОБНИК: Віннічук А. П., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури.

Рецензенти:

1. Крупка В. П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури;
2. Ткаченко В. І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української літератури.

Протокол від «26» червня 2024 року № 12

Завідувач кафедри
української літератури
26 червня 2024 р.

доц. Віннічук А. П.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха.
Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету
філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
19 серпня 2024 р.

доц. Кухар Н. І.

Погоджено:
Гарант освітньої програми
19 серпня 2024 р.

ст. викл. Петрович О. Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність / предметна спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 Кількість кредитів на поточний навчальний рік – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов’язкова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 12 год. сам. роб.	спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література додаткової предметної спеціальності 014.028 Середня освіта (Мова і література (польська)) освітньо-професійна програма Філологія. Українська мова та література. Середня освіта. Мова і література (польська)	РІК НАВЧАННЯ	
Загальна кількість годин – 90 Кількість годин на поточний навчальний рік – 90 Кількість годин на 8 семестр – 90		4-й	4-й
		СЕМЕСТР	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,7 самостійної роботи здобувача – 3,2	Ступінь вищої освіти бакалавр	ЛЕКЦІЇ	
		20 годин	-
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		28 годин	-
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
42 години	-		
ВИД КОНТРОЛЮ: залік			

ПРИМІТКА.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:
для денної форми навчання – 53,3% аудиторних; 46,7% самостійної і індивідуальної роботи.

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1 Мета навчальної дисципліни – дати системно-цілісне уявлення про закономірності розвитку сучасної української історичної прози, охарактеризувати особливості її жанрових класифікацій та різновидів, основний акцент зробивши на таких жанрових різновидах як повість та роман.

2.2 Завдання навчальної дисципліни:

- *ознайомити* здобувачів із розвитком української історичної прози;
- *проаналізувати* жанрово-стильову специфіку, образну систему та структурні особливості історичних творів сучасних українських авторів;
- *ідентифікувати* психологічні складові «героїчного» й «трагічного» характеру в художньому світі історичної прози;
- *подати* літературознавчий дискурс історичної та художньої правди в історичній прозі;
- *висвітлити* специфіку художнього моделювання героїки національного минулого;
- *схарактеризувати* ключові моменти розв'язання проблеми «людина – історія» в образах для аналізу творів;
- *визначити* здобутки і втрати історичної прози українських митців, сформулювати її літературознавчу оцінку;
- *виховувати* естетичні, моральні, духовні інтереси здобувачів-філологів;
- *формувати та впливати* на вдосконалення громадянської позиції сучасної молоді.

2.3 Компетентності (за освітньо-професійною програмою)

2.3.1 Загальні компетентності:

ЗК 1 здатність до усвідомлення закономірностей розвитку сучасної української історичної прози;

ЗК 1 здатність до розуміння основних літературознавчих понять і категорій, пов'язаних із художнім світом історичної прози;

ЗК 1 здатність до аналізу поетикальних особливостей історичного твору.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 1 розуміння художніх особливостей історичного твору, його жанрово-стильової специфіки;

ФК 2 знання визначень та принципів взаємодії основних літературознавчих термінів;

ФК 3 уміння застосовувати теоретичні знання на практиці, володіти навичками літературознавчого аналізу історичного твору.

2.4. Результати навчання (за освітньою програмою):

РН 1 знати суспільно-історичний контекст та особливості розвитку української історичної прози, зокрема повісті та роману другої половини ХХ – початку ХХІ століття;

РН 2 розуміти основні теоретичні поняття, які розглядалися у процесі аналізу конкретних творів;

РН 3 знати стильові тенденції, що мали місце в українській літературі зазначеного періоду;

РН 4 розуміти зміст аналізованих художніх творів та їх місце в літературному процесі доби.

3 Програма навчальної дисципліни

Розділ 1.

Закономірності становлення та розвитку української історичної прози. Прадавня історія в українській прозі

Тема 1. Історична проза як теоретико-літературна проблема.

Інформаційний обсяг дисципліни. Вступ. Історичний жанр як теоретико-літературна проблема: джерела, еволюція, сучасність. Альтернативні точки зору на історичну прозу (С. Андрусів, А. Бакланов, Д. Пішорда, М. Слабошпицький).

«Некласичні», «відцентрові» тенденції в українській історичній прозі: епічна, пізнавальна, пригодницька, сенсаційна, легендарна, міфічна, креативна.

Жанрова класифікація історичної прози С. Андрусіва: *історико-художня* (історико-пригодницька, умовно-історична, з проекцією на сучасне (філософська, міфологічна, параболічна, притча)); *художньо-історична* (власне історична); *художньо-документальна*.

Тема 2. Жанрові різновиди історичної прози.

Інформаційний обсяг дисципліни. Різновиди історичної прози (за М. Янковяк): класична пізнавально-пригодницька, документальна, епічно-історіографічна, історично-сенсаційна (історично-полемічна та історично-іронічна), іронічно-креативна, історично-фантастична та гротесково-історична.

Історична правда і художній домисел та вимисел. Розмежування названих понять (В. Лесин) і застосування обох термінів для визначення двох типів художньої творчості взагалі (О. Білецький).

Поетика історичної прози. Особливості сюжетів історичної прози. Моделювання характерів в історичному творі. Роль деталі в конструюванні образу історичних осіб.

Проза «зв'язку часів» (Павло Загребельний, Роман Іваничук, Валерій Шевчук). Притчева проза Валерія Шевчука.

Постмодерний історичний роман (Микола Вінграновський, Василь Кожелянко).

Тема 3. Прадавня історія в українській прозі.

Інформаційний обсяг дисципліни.

Іван Білик (1930) *«Яр»* (1958). *«Золотий Ра»* (1989). Трилогія *«Скіфи»*: *«Дикі білі коні»* (1989), *«Цар і раб»* (1992), *«Не драгуйте грифонів»* (1993). Історія скіфів, їх перемога над військом іранців-персів, образ царя Дарія.

Валентин Чемерис (1936-2016). *«Ольвія»* (1983, 1990, 1993), *«Княгиня і хан»* (2014).

Василь Кожелянко (1957-2008) *«Третє поле»* (2007).

Розділ 2.

Художня інтерпретація доби Київської Русі в українській прозі

Тема 1. Історія Карпатської Русі в художній інтерпретації Івана Франка.

Іван Франко (1856-1916). Історична повість *«Захар Беркут. Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII столітті»* (1882).

Тема 2. Жанр історичної повісті в творчості Катрі Гриневичевої.

Катря Гриневичева (1875-1947). Доісторична повість *«Шоломи в сонці»* (1924). Історія кінця XII – початку XIII століття в повісті *«Шестикрилець»* (1935).

Тема 3. Київська доба в художній інтерпретації Павла Загребельного.

Інформаційний обсяг дисципліни. Павло Загребельний (1927-2009). *«Диво»* (1968). Історична та художня правда в романі. Оригінальність композиції: поєднання в одній розповіді далекої минувшини й сучасності. Образ Софії Київської – дивовижної пам'ятки архітектури часів Ярослава Мудрого. Софія як символ і як реальна історична пам'ятка. Образ князя Ярослава Мудрого. Філософія життя і смерті в екзистенційному вимірі персонажів твору. *«Євпраксія»* (1975). Українські гендерні риси в романі. Історична істина та її художня реалізація. Образ Київської Русі. *«Роксолана»* (1980). Параметри історизму. Українські гендерні риси в романі. Образи Анастасії Лісовської – дівчини-невільнички, проданої в рабство, та Сулеймана Завойовника – могутнього султана Османської імперії. *«Я, Богдан (Сповідь у славі)»* (1983). Оригінальність трактування образу Богдана Хмельницького в романі. Співвідношення «двох правд». Переяславська рада 1654 року. Філософія життя і смерті в екзистенційному вимірі персонажів роману. Епічна масштабність і полемічний стиль твору. *«Тисячолітній Миколай»* (1994). Роль документальних вкраплень у романі. Поліваріантність інтерпретації історичної істини. Авторська модель образів національних героїв та ментальних спонукань. *«Первоміст»* (2002). Історична та художня правда. Образ Київської Русі. Постать Володимира Мономаха. Образ споруди (моста), побудованої великим князем.

Тема 3. Художній світ історичної прози про Київську Русь.

Інформаційний обсяг дисципліни. Володимир Малик (Володимир Сиченко) (1921-1998). *«Князь Кий»* (1980). Художнє осмислення давньої історії слов'ян. Образ князя Кия, що під час гуннської навали на Україну захистив жителів від кочовиків-завойовників. *«Черлені щити»* (1985). Аспекти авторських та історичних версій про трагічний похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославовича на половців у 1185 році. Образ князя Ігоря та Арсена Звенигори. *«Горить свіча»* (1992). Художнє відтворення Батієвого погрому Києва (1237 р.). Співвідношення «двох правд». *«Князь Ігор»* (1999). Історична істина й художня реалізація подій 1240 року – падіння Києва під ударами Батієвих полчищ. Роль Київського та Галицько-Волинського літописів. Образи Добрині, Янки, князя Михайла, хана Бачмана.

Раїса Іванченко (1934). *«Гнів Перуна»* (1982). Поетика роману. Образ Київської Русі. Постать відомого мислителя Нестора-літописця як спосіб реалізації філософської концепції. *«Золоті стремени»* (1984). Параметри історизму. Авторська інтерпретація образу Данила Галицького. *«Отрута для княгині»* (1995). Історична істина та її художня реалізація. Образи Ольги та Святослава.

Іван Білик (1930). *«Похорон Богів»* (1986). Авторська інтерпретація історії Київської Русі 974 року. Образ Київської Русі у романі. Образи слов'янських просвітителів Кирила і Мефодія. Княгиня Ольга та князь Олег. Розповіді про мудрого Стана, войовничого Святослава та Блажія Мудрого.

Тема 4. Київська Русь крізь призму жанру альтернативної історії.

Інформаційний обсяг дисципліни. Василь Кожелянко (1957-2008). *«Конотол»* (1998). Стилєтворчі риси постмодернізму в «історикоподібному» романі (жанр альтернативної історії). Постать літописця як спосіб реалізації філософської концепції.

Валентин Чемерис (1936). *«Життя і смерть Володимира Глібовича, князя Переяславського»* (2001). Художня інтерпретація національної історії.

Валерій Шевчук (1939). *«На полі смиренному»* (1983). Своєрідна психологічна травестія відомої літературної пам'ятки Київської Русі «Патерика Печерського».

Розділ 3.

Доба козаччини в сучасній українській прозі

Тема 1. Козаччина в художній інтерпретації Андрія Чайковського та Миколи Гоголя.

Андрій Чайковський (1857-1935). Історико-пригодницька повість «За сестрою» (1907). Микола Гоголь (1809-1852). Історична повість «Тарас Бульба» (1835).

Тема 2. Художня інтерпретація національної історії крізь призму світобачення Пантелеймона Куліша.

Пантелеймон Куліш (1819-1897). Перший український історичний роман «Чорна рада. Хроніка 1663 року» (1857).

Тема 3. Козацька доба крізь призму художнього історизму Юрія Мушкетика.

Інформаційний обсяг дисципліни. Юрій Мушкетик (1929-2019). *«Гайдамаки»* (1957). Співвідношення «двох правд» про події 1667 року, коли Русь Московська та Річ Посполита підписали Андрусівський договір. Гайдамаччина. Коліївське повстання (1768). Образи Івана Гонти та Максима Залізняка. *«Яса»* (1970-1974). Авторський погляд на історичне значення Запорізької Січі. Художнє трактування образу кошового отамана Івана Сірка. Роль гетьманів Дорошенка та Самойловича. *«Гетьманський скарб»* (1993). Авторське бачення історичного факту про пошуки легендарного скарбу наказного гетьмана Полуботка. Образи козака Івана Сулими та Уляни – доньки гетьмана Івана Скоропадського. Постать літописця як спосіб реалізації філософської концепції в романі. *«На брата брата»* (1994). Зображення національної незлагоди в романі. Історична істина та її художня реалізація. Художня інтерпретація образу Івана Виговського. *«Прийдімо, вклонімося»* (1997). Аспекти авторських історичних версій в романі. Авторська модель образів національних героїв та ментальних спонукань. *«Погоня»* (1997). Роль художньої фантазії в романі. *«Останній гетьман»* (1997). Співвідношення історичної та художньої правди. Художня інтерпретація образу Кирила Розумовського.

Тема 4. Історична та художня правда в романній прозі Романа Іваничука, Володимира Малика.

Інформаційний обсяг дисципліни. Роман Іваничук (1929). *«Мальви»* (1968). Параметри історизму в романі. Роль деталі в конструюванні образів. Особливість сюжету. *«Черлене вино»* (1977). Авторське бачення подій XV століття: героїчна оборона Олеського замку. Образи козацьких ватажків. *«Манускрипт з вулиці Руської»* (1977). Історична та художня правда про життя Львова кінця XVI – початку XVII століття. Роль місцевих жителів у боротьбі за незалежність України. *«Журавлинний крик»* (1988). Авторський погляд на ліквідацію гетьманства, знищення Запорізької Січі. Історична правда. Образ останнього кошового отамана Петра Калнишевського. Значення Коліївщини (1768 р.). Образи гайдамацьких ватажків Івана Гонти та Максима Залізняка. *«Орда»* (1992). Параметри історизму в романі. Історична правда та художній вимисел. Принципи і засоби конструювання образів. Знак. Образ. Символ.

Володимир Малик (Володимир Сиченко) (1921-1998). *«Чумацький Шлях»* (1993). Постать літописця як спосіб реалізації філософської концепції митця. Національні домінанти й універсальні парадигми персональної системи письменника. Художня інтерпретація історичних постатей.

Тема 5. Козаччина крізь призму художнього мислення письменників другої половини XX століття.

Інформаційний обсяг дисципліни.

Микола Вінграновський (1936-2004). *«Северин Наливайко»* (1996). Специфіка контамінації історичних фактів, домислу і вимислу в романі.

Валентин Чемерис (1936). *«Фортеця на Борисфені»* (1993). Художня версія подій 1635 року – зруйнування Кодацької фортеці на Дніпрі. Образи Богдана Хмельницького та Івана Сулими.

Григорій Колісник (1937). *«Мазепа-гетьман»* (1989). Художня рецепція образу Івана Мазепи. *«Тризна»* (1991). *«Полин чорний, мак гіркий»* (1987). Знищення Запорозької Січі. Авторське бачення образів Петра Калнишевського, Максима Залізняка, Івана Гонти.

4 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Закономірності становлення та розвитку української історичної прози.												
Прадавня історія в українській прозі												
Тема 1. Історична проза як теоретико-літературна проблема	4	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Жанрові різновиди історичної прози	4	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Прадавня історія в українській прозі	8	2	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 1.	16	6	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Розділ 2.												
Художня інтерпретація доби Київської Русі в українській прозі												
Тема 1. Київська Русь крізь призму художньої інтерпретації письменників другої половини XIX століття (творчість І. Франка та Катрі Гриневичевої)	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Київська доба в художній інтерпретації П. Загребельного	10	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Художній світ історичної прози про Київську Русь В. Малика, Раїси Іванченко, І. Білика	10	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Київська Русь крізь призму жанру альтернативної історії	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-

Разом за розділом 2.	36	8	12	-	-	16	-	-	-	-	-	-
Розділ 3. Доба козаччини в сучасній українській прозі												
Тема 1. Доба козаччини крізь призму історичної прози XIX століття. Художній історизм Юрія Мушкетика	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Історична й художня правда в романній прозі Р. Іваничука, В. Малика	14	2	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Козаччина крізь призму художнього мислення письменників другої половини XX століття (М. Вінграновський, В. Чемерис, Г. Колісник)	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 3.	38	6	12	-	-	20	-	-	-	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН	90	20	28	-	-	42	-	-	-	-	-	-

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>Денна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
1.	Історична проза як теоретико-літературна проблема	2	-
2.	Жанрові різновиди історичної прози	2	-
3.	Прадавня історія в українській прозі	2	-
4.	Київська Русь крізь призму художньої інтерпретації письменників другої половини XIX століття (творчість І. Франка та Катрі Гриневичевої)	2	-
5.	Київська доба в художній інтерпретації П. Загребельного	2	-
6.	Художній світ історичної прози про Київську Русь В. Малика, Раїси Іванченко, І. Білика	2	-
7.	Київська Русь крізь призму жанру альтернативної історії	2	-
8.	Доба козаччини крізь призму історичної прози XIX століття. Художній історизм Юрія Мушкетика	2	-
9.	Історична й художня правда в романній прозі Р. Іваничука, В. Малика	2	-
10.	Козаччина крізь призму художнього мислення письменників другої половини XX століття (М. Вінграновський, В. Чемерис, Г. Колісник)	2	-
УСЬОГО ГОДИН		20	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>Денна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>

1.	Прадавня історія в українській прозі: роман «Ольвія» Валентина Чемериса як художня інтерпретація війни між скіфами та персами наприкінці VI століття до нашої ери. Образ Ольвії.	2	-
2.	Прадавня історія в українській прозі: роман Івана Білика «Золотий Ра».	2	-
3.	Жанр історичної повісті в творчості Івана Франка та Катрі Гриневичевої (Повість «Захар Беркут» І. Франка, «Шоломи в сонці», Шестикрилець Катрі Гриневичевої).	2	-
4.	Київська доба в художній інтерпретації Павла Загребельного: роман «Євпраксія».	2	-
5.	Київська доба в художній інтерпретації Павла Загребельного: роман «Я, Богдан (Сповідь у славі)».	2	-
6.	Київська Русь в художній інтерпретації Володимира Малика: роман «Князь Кий».	2	-
7.	Київська Русь в художній інтерпретації Володимира Малика: роман «Горить свіча».	2	-
8.	Київська Русь крізь призму жанру альтернативної історії: роман «На полі смиренному» Валерія Шевчука.	2	-
9.	Козаччина в художній інтерпретації письменників XIX століття (повість «За сестрою» А. Чайковський, роман «Чорна рада. Хроніка 1663 року» Пантелеймона Куліша).	2	-
10.	Козацька доба крізь призму художнього історизму Юрія Мушкетика: роман «Гетьманський скарб».	2	-
11.	Історична та художня правда в романній прозі Романа Іваничука: роман «Мальви».	2	-
12.	Історична та художня правда в романній прозі Романа Іваничука: роман «Журавлиний крик».	2	-
13.	Історія двох правд в романі «Таємний посол» (книга 1,2).	2	-
14.	Козаччина крізь призму художнього мислення Миколи Вінграновського (на матеріалі роману «Северин Наливайко»).	2	-
УСЬОГО ГОДИН		28	-

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

8. Теми індивідуальних занять

Навчальним планом не передбачено

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Історична проза як теоретико-літературна проблема	2	-
2.	Жарові різновиди історичної прози	2	-
3.	Прадавня історія в українській прозі: І. Білик, В. Кожелянко	2	-
4.	Київська Русь крізь призму художньої інтерпретації письменників другої половини XIX століття (творчість І. Франка та Катрі Гриневичевої)	2	-
5.	Київська доба в художній інтерпретації П. Загребельного	4	-
6.	Художній світ історичної прози про Київську Русь В. Малика, Раїси Іванченко, І. Білика	4	-
7.	Київська Русь крізь призму жанру альтернативної історії	2	-

8.	Доба козаччини крізь призму історичної прози XIX століття. Художній історизм Юрія Мушкетика	4	-
9.	Історична й художня правда в романній прозі Р. Іваничука, В. Малика	4	-
10.	Козаччина крізь призму художнього мислення письменників другої половини XX століття (М. Вінграновський, В. Чемерис, Г. Колісник)	4	-
11.	ІНДЗ	12	-
УСЬОГО ГОДИН		42	-

10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Написання реферату на одну із запропонованих тем:

1. Історичний жанр як теоретико-літературна проблема: джерела, еволюція, сучасність.
2. Документальні тенденції в українському історичному романі.
3. Жанрова класифікація історичного роману.
4. Різновиди історичного роману.
5. Історична правда і художній домисел чи вимисел.
6. Поетика історичної прози.
7. Особливості сюжетів історичної прози (на прикладі одного із творів, що вивчалися).
8. Роль художньої деталі в конструюванні образу історичних осіб.
9. Історична та художня правда в романі... (на вибір здобувача).

11. Методи та технології навчання

Спосіб організації практичної та теоретичної діяльності здобувачів під час вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська історична проза» зумовлений закономірностями й особливостями змісту навчального предмета. Відтак під час взаємодії викладачів і здобувачів буде використано такі *методи навчання*:

- 1) за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні;
- 2) за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні; бінарні (подвійні) методи навчання;
- 3) за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Технології навчання: пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, диференційоване навчання.

Під час перевірки ефективності взаємодії між викладачем і здобувачем буде використано такі методи контролю: метод усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальна перевірка); метод письмового контролю (контрольна робота, метод практичної перевірки, метод тестового контролю). За місцем у навчальному процесі домінують такі види контролю: попередній, поточний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Тобто вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті здобувачів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу тощо.

Репродуктивний метод: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу передбачає створення проблемних ситуацій, надання допомоги здобувачам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань. Під час вивчення навчальної дисципліни викладач формує у здобувачів зразки наукового пізнання та вирішення проблемної ситуації.

Частково-пошуковий (евристичний) метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому здобувачі опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки та труднощі.

Дослідницький метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання завдання наукового характеру з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій. При вивченні навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати науково-дослідні завдання з подальшим оформленням та оприлюдненням отриманих наукових результатів. При цьому викладач орієнтує здобувачів на проведення досліджень, долучає до їхньої самостійної організації.

Дистанційне навчання передбачає використання інтерактивної взаємодії тих, хто навчається, у парах, у групах, продуктивним є застосування хмарних технологій. Серед словесних методів навчання увагу акцентуємо на лекції, навчальній дискусії, диспуті, консультації.

Активізовано комп'ютерну презентацію, відеометоди поєднані з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційними та мультимедійними.

Під час практичних занять будуть використані новітні мультимедійні та комп'ютерні технології: робота в парах, групове навчання, мозковий штурм.

На чільному місці перебуватиме індивідуальна науково-дослідна робота.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються як традиційні, так і сучасні, зокрема особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні технології навчання. Зокрема, для активізації освітнього процесу передбачено застосування проблемних лекцій, ділових ігор, занять-дискусій тощо.

Лекції будуть органічно поєднуватися з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо.

11. Критерії і методи оцінювання

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення у навчально-пізнавальній діяльності здобувачів і про ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Під час взаємодії викладачів і здобувачів буде використано такі методи контролю: метод усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальна перевірка, групова перевірка); метод письмового контролю (контрольна робота, метод практичної перевірки, метод текстового контролю).

За місцем у навчальному процесі буде використано такі види контролю:

Попередній; поточний; періодичний; підсумковий; взаємоконтроль, самоконтроль.

Оцінка за шкалами ЄКТС, збільшеною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові завдання, розв'язувати нестандартні ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ

В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань здобувач спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незнайомих варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних завдань, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування завдань, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНИЙ
Д 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних завдань, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування завдань, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувачів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА										Залік	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3				
T1 ауд/с.р.	T2 ауд/с.р.	T3 ауд/с.р.	T1 ауд/с.р.	T2 ауд/с.р.	T3 ауд/с.р.	T4 ауд/с.р.	T1 ауд/с.р.	T2 ауд/с.р.	T3 ауд/с.р.	20	100
3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5		

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма;
- плани лекційних занять;
- плани практичних занять;
- плани самостійної роботи;
- зміст індивідуальних завдань;
- конспект лекцій з дисципліни;

- питання до поточного контролю знань здобувачів;
- питання до підсумкового контролю знань здобувачів;
- інші матеріали.

15. Рекомендована література

Основна

1. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львів. текст 30-х рр. XX ст. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Тернопіль : Джура, 2000. 340 с.
2. Андрусів С. Мости між часами: (про типологію іст. прози). *Укр. мова і л-ра в шк.* 1987. № 8. С. 14–20.
3. Бернадська Н. Український роман: теорет. пробл. і жанр. еволюція: моногр. Київ : Академвидав, 2004. 368 с.
4. Віннічук А. «Геройство мусить мати нагороду»: Концепція історичного минулого України в романістиці другої половини XX століття. Монографія. Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2010. 214 с.
5. Гуляк А. Становлення українського історичного роману. Київ : Міжнар. фінанс. агенція, 1997. 293 с.
6. Ільницький М. Людина в історії: (сучас. укр. іст. роман). Київ : Дніпро, 1989. 356 с.
7. Мельничук Б. Випробування істиною: пробл. іст. та худож. правди в укр. іст.-біографі: (від початків до сьогодення). Київ : Академія, 1996. 272 с.
8. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української історичної прози: основні напрями худож. руху: моногр. Черкаси : Вид-во Черкас. держ. ун-ту ім. Богдана Хмельницького, 2003. 388 с.
9. Чумак В. Далеч віків прозираючи: проблематика сучас. укр. радян. іст. роману / В.Г. Чумак. Київ : Знання, 1995. 48 с.
10. Чумак В. Минуле – очима сучасника: літ.-критич. нарис. Київ : Письм., 1990. 184 с.

Додаткова

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. Післям. М.Ф. Слабошпицького. Київ : Дніпро, 1991. 238 с.
2. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. Київ : Дніпро, 1991. 335 с.
3. Аркас М. Історія України-Русі. Перед. сл. П.М. Гвоздецького. Київ : Вища шк., 1993. 414 с.
4. Баран Є. Українська історична проза другої половини XIX – поч. XX ст. і Орест Левицький. Львів : Логос, 1998. 144 с.
5. Велика історія України: у 2 т. Т. 1. Передм. І.П. Крип'якевича; зладив М. Голубець. Київ : Глобус, 1993. 352 с.
6. Возняк М. Історія української літератури: у 2 кн. Кн. 1. Вид. 2-ге, випр. Львів : Світ, 1992. 694 с.
7. Возняк М. Історія української літератури: у 2 кн. Кн. 2. Вид. 2-ге, випр. Львів : Світ, 1994. 558 с.
8. Вступ до літературознавства: хрестоматія. Упоряд. та прим. Н. Бернадської. Київ : Либідь, 1995. 276 с.
9. Грабович Г. До історії української літератури: (дослідж., есеї, полеміка). Київ : Критика, 2003. 631 с.
10. Гречанюк Ю. Проблеми історизму і традиції в літературі XIX–XX ст. Чернівець. держ. ун-т. Чернівці, 1997. 124 с.
11. Грушевський М. Про українську історіографію XVII ст. *Укр. історик.* Нью-Йорк, 1991–1992. Ч. 110/115, т. 28/29. С. 116–124.
12. Грушевський М. Історія України-Руси: в 11 т., 12 кн. Редкол.: П.С. Сохань (голова) та ін. Київ : Наук. думка, 1992: Т. 1: До початку XI віка. 1992. 736 с. Т.7: Козацькі часи до року 1625. 1995. 628 с.
13. Гундорова Т. Проявлення слова: дискурсія раннього укр. модернізму: постмодерна інтерпретація. Львів : Літопис, 1997. 297 с.

14. Дорошенко Д. Нарис історії України: в 2 т. Т. 1: Від половини ХУІІ ст. Репринт. вид. 1966 р. Київ : Глобус, 1992. 349 с.
15. Забужко О. Українство як філософська проблема на сучасному етапі. *Слово і час*. 1998. № 8. С. 29–35.
16. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франків. період. Київ : Основи, 1993. 126 с.
17. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса: вибр. есеїстика 90-х. 2-ге вид., випр. Київ : Факт, 2001. 340 с.
18. Історія української літератури. ХХ ст.: навч. посіб.: у 2 кн. Кн. 2: 1960 – 1990-ті рр. За ред. В.Г. Дончика. Київ : Либідь, 1995. 512 с.
19. Кейда Ф. Відлуння далекої доби: гайдамащина в укр. л-рі. Київ : Логос, 2000. 520 с.
20. Ковалів Ю. Українська література в історичному інтер'єрі. *Укр. мова та л-ра*. 2003. Ч. 45. С. 3–18.
21. Коцюбинська М. Образне слово в літературному творі: питання теорії худож. тропів. Київ: Вид-во АН УРСР, 1990. 188 с.
22. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ : Академія, 1997. 752 с.
23. Наєнко М. Романтичний епос: лірико-романтич. стильова течія в укр. радян. прозі. Київ : Наук. думка, 1988. 312 с.
24. Полонська-Василенко Н. Історія України: у 2 т. Т.1: До середини ХVІІ ст. Голов. ред. С. Головка. 3-є вид. Київ : Либідь, 1995. 672 с.
25. Салига Т. Відлтий у строфи час: (літ.-критич. ст.). Львів: Видав. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2001. 328 с.
26. Субтельний О. Україна: історія. Вступ. ст. С.В. Кульчицького; пер. з англ. Ю.І. Шевчука. 3-є вид., перероб. і доп. Київ: Либідь, 1993. 720 с.
27. Ткаченко А. Мистецтво слова: вступ до літературознавства. Київ : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.
28. Чижевський Д. Історія української літератури. Тернопіль : Феміна, 1994. 480 с.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

URL-адреси сайтів з української літератури:

Освітній онлайн-ресурс

<http://litmisto.org.ua/>

Науковий журнал «Слово і час»

<https://il-journal.com/index.php/journal/issue/archive>

Сайт «Діаспоріана». Електронна бібліотека

<https://diasporiana.org.ua/>

Наукова періодика Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sch/texts.html

Архів журналу «Дивослово»

<http://dyvoslovo.com.ua/archive/>